

шенъ, а по полето освѣнъ трупове на животни, той виждаше вече и такива на хора — войници — български и турски — и селяни. Той се взира, гледа цѣлъ смразенъ отъ ужасъ, ала полека-лека навиква и върви. Но ето нѣщо извънредно страшно — което надминава неговитѣ сили: единъ трупъ се мърда, като че ли се мжи да се надигне, да стане. . . Студени трѣпки го побиватъ. Той се спира съ впитъ погледъ въ мъртвеца, сѣкашъ е омагисанъ, и съглежда, че една глава се надига и двѣ запалени очи го стрѣлятъ съ глухо рѣмжене... Песъ едъръ, съ кръвясали очи, разкъсва трупа и, подушвайки приближаването на човѣкъ, сърдито рѣмжи. . .

Дѣждътъ още по-вече се усилюва и започва да се смръква.

Дѣлчо въ ума си се кае, че е трѣгналъ по тия страшни мѣста, ала нѣма що да прави. Той се отдалечава все повече и повече отъ трупа, разкъсванъ отъ кучето и валява къмъ една урва, дѣто напразно дири подслонъ. Миналъ на другата страна — прѣдъ него е отново поле, врѣзано въ хълмове и планини. Но ето тамъ недалеко нѣкаква полуразрушена сграда. Вече е съвсѣмъ тъмно, и дѣждътъ като изъ ведро, когато той намѣрва подслонъ въ разрушената сграда.

Той хапва нѣколко залака, свива се въ единъ, колко да е уцѣлѣлъ и защитенъ отъ дѣжда кжтъ, и почти на часа заспива, унесенъ отъ грозната пѣсенъ на артилерията. Но колко врѣме е той спалъ, не се знае, защото единъ невъобразимъ шумъ го прооужда. Той скача и се вслушва, цѣлъ треперящъ отъ страхъ и студъ.

Скърцане на бързо движащи се коли, смѣсенъ съ конски тропотъ, охкания, глѣчъ, псувни пълнѣтъ нощта. Той прѣдпазливо се подава отъ своето скривалище и вижда, додѣто му око стига, една тъмна маса отъ коли, хора, коне, които бързо се стремятъ подъ проливния дѣждъ въ оная страна, отъ дѣто той бѣ дошълъ.

— Огидоха напразно побѣдитѣ, славата... казваше нѣкой, шлапайки въ лепкавата калъ, недалеко отъ разрушената сграда, въ която се спотаиваше момчето.

— Да, да, ужасно! Съ голѣми сили настѣпили, проклетитѣ му турци. . . ! се обади други.

— А нашитѣ?

— Разоира се, отстѣпватъ. Нали за това ниседаде заповѣдта за вдигане на оолницитѣ, на складовѣтъ. . .

— Господи! пошепна Дѣлчо, щомъ разбра отъ случайно дочутия разговоръ, каква е работата. Той тутакси падна на колѣнѣ, и съ обѣрнати нагоръ просълзени очи и скръстени на гърди ржцъ, започна да моли Бога за пощада и помощъ на българското войнство.

А невъобразимиятъ шумъ на отстѣпващитѣ зловѣщо пълнѣше околността, екнала отъ далеченъ оглушителенъ артилерийски грѣмъ.

Бѣ започнало да бѣлѣе и дѣждътъ да поотслабва, когато Дѣлчо излѣзе отъ убѣжището си, и, вмѣсто назадъ, той трѣгна пакъ напредъ.

На всѣка крачка виждаше слѣдитѣ на отстѣпващитѣ: строшени кола, разпиляни вещи, мървти коне. . .

Къмъ обѣдъ, той се намѣри на единъ хълмъ, отдѣто можѣ да види дългата бойна линия, която се врѣзваше и губѣше нѣйдѣ въ далечината. Невъобразимъ оглушителенъ артилерийски грѣмъ, смѣсенъ съ пушеченъ трѣсъкъ, пълнѣше околността. Той настрѣхна, и като вкамененъ, стоеше на височината съ смутенъ и блуждающъ погледъ. Но слѣдъ малко, той тутакси доде на себе си, забѣлѣзвайки въ впадината — въ подножието на височината тъмни, колони, които мълкомъ се движеха. Това бѣше войска, но каква? Наша, или неприятелска? Той прилягва върху мократа почва и се сили да забѣлѣжи, каква войска вървѣше тамъ долу, и като чели отъ духъ благъ осѣненъ, той пошепна: „Турци!“ и взирайки се още по-внимателно, дооави: „нашитѣ иматъ сиви шинели... Не, не, това е неприятель!“

Дѣждътъ бѣ прѣстаналъ.

Той се отдалечи отъ опасното мѣсто, и съ всичкитѣ си сили се отправи къмъ бойната линия, за да може да съоочи откритието си, подозирайки, че тия неприятелски войски имаха лошъ планъ за нашитѣ.

Изнеможялъ и капналъ отъ умора, той сѣ пакъ тичаше, доколкото му сили държаха, когато неочаквано забѣлѣза, че почти срѣщу него се носѣше единъ всадникъ. Тъ се вече приближаваха, когато конникътъ грѣмна. Куршумътъ пробрѣмчя надъ главата на Дѣлча и изчезна въ пространството, а той, задѣхванъ отъ умора, се строполи на земята. Между това всадникътъ — единъ кавалеристъ — бѣ вече при него.

— Българинъ съмъ! едва пошепна Дѣлчо и загуби съзнание.

Конникътъ бързо слѣзе отъ коня си и се зае да свѣсти момчето, което не тѣй скоро му се удаде.

— Оттамъ отдолу идатъ идатъ турци . . . бѣха първитѣ думи, които изговори то.

— Що думашъ бре, момче!? извика кавалеристътъ. Той яхна отново коня ся и взе капалото отъ умора и слабостъ момче при себе си, слѣдъ което полетѣ назадъ, отдѣто бѣ дошелъ.

Кавалеристътъ бѣ изпратенъ да разузнае положението, но Дѣлчо дотолкова улесни задачата му, че той бѣ принуденъ да се върне.